

Sveriges geologiska undersökning
Box 670
751 28 Uppsala

Datum 2024-03-11
SMHI Dnr 2024/406/5.4.1
Er ref 324-2335/2023

squ@squ.se

Yttrande över – Kristianstads kommuns ansökan om tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln för uttag av sand på Sandhammar bank i Östersjön, Ystads kommun

SMHI har tagit del av rubricerade handlingar och har följande synpunkter.

Myndigheten instämmer i att bortsett från den direkt negativa effekten på det lokala ekosystemet är det sannolikt få långsiktiga negativa effekter, sett ur ett oceanografiskt perspektiv, både lokalt och i anslutande kustområde. SMHI anser att föreslagen metod och tidpunkt på året är välavvägd.

Långsiktiga följder

Sedan bör nyttan med sanduttagen sättas i ett mer långsiktigt perspektiv, framförallt i ljuset av återkommande sanduttag från flera aktörer, över en tid då kusterosion förväntas öka i takt med tilltagande klimatförändringar. Den kumulativa effekten av sanduttagen bör utvärderas noggrant. Framförallt noterar myndigheten att tidigare sanduttag på Sandhammar bank har resulterat i förändrad kornstorlek i uttagsområdet, på så vis att sanden inte längre är bruklig till fodring.

Baserat på detta rekommenderar SMHI att det planerade kontrollprogrammet ska sträcka sig över den tidsperiod som man förväntar sig att sandbanken och dess marina ekosystem återställs av naturliga processer. Programmet bör inkludera regelbunden uppföljning av bottenfauna, sedimentkaraktäristika, bottentopografi, samt vågutbredning i området.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 • Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

Stormen Babet och dess konsekvenser

Natten mot den 21 oktober 2023 gav ovädret Babet mycket kraftiga ostliga vindar över de södra delarna av Östersjön. Vid Hanö noterades drygt 24 m/s i medelvind och vindbyar på 33 m/s. Vågorna var också synnerligen höga, uppskattad signifikant våghöjd i uttagsområdet var 4,5 meter under den aktuella natten. Den närbelägna vattenståndsstationen i Simrishamn kunde med 126 cm över medelvattenstånd räkna hem ett nytt stationsrekord, tre centimeter högre än det tidigare rekordet från den 4 januari 2017. Inte sedan Nyårsstormen 1904 har ett liknande oväder drabbat södra Östersjön.

Det är inte orimligt att anta att förhållandena under Babet har påverkat uttagsområdet såpass att förnyade undersökningar av områdets lämplighet är påkallade. Både botten-topografi och sedimentkvalitet kan ha förändrats sedan området senast undersöktes för att fastställa dess lämplighet för ändamålet. Vidare, då massiv kusterosion drabbade stora delar av den skånska kusten kan planerna för strandfodringen behöva revideras, inklusive volymen för uttag av sand.

Insamlade data

Slutligen önskar SMHI, i egenskap av nationell datavärd för marina fysikaliska, kemiska och biologiska data från all svensk miljöövervakning och miljöinventering, att kopior av insamlade oceanografiska och marinbiologiska data ska levereras till myndigheten. Se [Leverera data | SMHI](#)¹ för information om hur data ska formateras och levereras. För data som kräver spridningstillstånd måste godkänt tillstånd bifogas.

Avdelningschef Magnus Rödin har beslutat i detta ärende som beretts av Ylva Ericson och Jörgen Öberg.

För SMHI

Magnus Rödin
Chef avdelning Samhällsplanering

¹ <https://www.smhi.se/data/oceanografi/datavardskap-oceanografi-och-marinbiologi/vagledning-for-rapportering-av-marin-miljoovervakningsdata-till-shark-1.87016>